

FAN VA DIN MUNOSABATLARI: QARAMA-QARSHILIK YOKI HAMKORLIK?

Abdujalilova N.U.

Djalgasova A.A.

Toshkent farmatsevtika instituti

e-mail:mohinurabdusamadova8@gmail.com

tel:99-230-85-07

<https://doi.org/10.5281/zenodo.22109607>

Dolzarbligi:

Bugungi kunda fan va din munosabatlari masalasi nafaqat falsafa, balki ijtimoiy, madaniy va ma'naviy hayotning ham muhim mavzularidan biri hisoblanadi. Ilm-fan va texnologiyalarning jadal rivojlanishi insoniyat oldiga yangi savollar va muammolarni qo'yimoqda. Shu bilan birga, din insonning ma'naviy kamoloti, axloqiy qadriyatlari va hayot mazmunini anglashida muhim o'rin tutadi. Ayrim hollarda fan va din bir-biriga qarama-qarshi tushunchalar sifatida talqin qilinsa, ko'plab tadqiqotlar ularning o'zaro uyg'unlikda faoliyat yuritishi mumkinligini ko'rsatmoqda.

Globallashuv va axborotlashuv jarayonlari kuchayib borayotgan hozirgi davrda yosh avlodning ilmiy va diniy dunyoqarashini to'g'ri shakllantirish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Fan va dinning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni, ularning o'zaro ta'siri hamda hamkorlik imkoniyatlarini o'rganish zamonaviy falsafaning muhim vazifalaridan biridir. Shu sababli fan va din munosabatlari tahlil qilish, ularning o'xshash va farqli jihatlarini aniqlash hamda insoniyat taraqqiyotidagi ahamiyatini yoritish mazkur mavzuning dolzarbligini belgilaydi.

Tadqiqot maqsadi:

Fan va din munosabatlarining falsafiy asoslarini tahlil qilish, ularning jamiyat hayoti va inson dunyoqarashini shakllantirishdagi o'rnini o'rganish hamda fan va dinning o'zaro hamkorlik imkoniyatlarini aniqlashdan iborat.

Yoki ilmiyroq uslubda:

Tadqiqotning maqsadi – fan va din o'rtasidagi munosabatlarning tarixiy-falsafiy rivojlanishini o'rganish, ularning bilish jarayonidagi o'rni va ahamiyatini tahlil qilish hamda zamonaviy jamiyat taraqqiyotida fan va din uyg'unligining istiqbollari yoritishdan iborat.

Natijalar:

Tadqiqot natijasida fan va dinning o'ziga xos xususiyatlari, maqsad va vazifalari tahlil qilindi hamda ularning insoniyat taraqqiyotidagi o'rni yoritildi. Fan va dinning ayrim masalalarda turlicha yondashuvlarga ega bo'lishiga qaramay, ular bir-birini inkor etmasligi, aksincha, insonning moddiy va ma'naviy ehtiyojlarini qondirishda o'zaro to'ldiruvchi ahamiyat kasb etishi aniqlandi. Shuningdek, zamonaviy jamiyatda ilmiy bilimlar va diniy qadriyatlar uyg'unligi yoshlarning dunyoqarashini shakllantirish, axloqiy tarbiyasini mustahkamlash hamda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhim omil ekanligi asoslab berildi. Tadqiqot davomida fan va din o'rtasidagi konstruktiv muloqotni rivojlantirish jamiyat taraqqiyotiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi xulosasiga kelindi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, fan va din insoniyat tafakkuri hamda madaniyatining muhim tarkibiy qismlari hisoblanadi. Fan borliq qonuniyatlarini ilmiy asosda o'rganishga xizmat qilsa, din insonning ma'naviy-axloqiy kamolotini ta'minlashga yo'naltirilgan. Ularning maqsad va

usullari turlicha bo'lsa-da, har ikkisi ham insonning haqiqatni anglashga bo'lgan intilishiga xizmat qiladi.

Zamonaviy jamiyatda fan va dinni bir-biriga qarama-qarshi qo'yish emas, balki ularning o'zaro uyg'unligi va hamkorlik imkoniyatlarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ilmiy bilimlar taraqqiyotning asosi bo'lsa, diniy va ma'naviy qadriyatlar insonparvarlik, ezgulik va axloqiy mas'uliyatni shakllantiradi. Shu sababli fan va din o'rtasidagi konstruktiv muloqotni qo'llab-quvvatlash, ayniqsa yosh avlodning ilmiy va ma'naviy dunyoqarashini boyitishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Natijada jamiyatning barqaror rivojlanishi va inson kamolotiga erishishda fan va dinning o'zaro uyg'unligi muhim ahamiyatga ega ekanligi namoyon bo'ladi.